

verksamheterna ägna sig åt? Inte heller familjernas önskemål tycks lämpa sig efter målen. I första hand efterfrågas traditionell kompetens.

Man har länge tagit för givet att breda mål, helhetssyn och ett inklusivt samhällsansvar måste föra till goda effekter. Uppkommande problem har man tänkt sig lösa med hjälp av samverkan, konsultation, utbildningsinsatser och nya "synsätt". Men själva utgångspunkterna har inte på allvar ifrågasatts, och systematiska försök att frilägga de implicita värderings- och tolkningssvårigheter som föreligger har knappast gjorts.

De här anförda fynden understryker riskerna med en naiv hållning till den målutveckling vi skisserat. Kan det vara något fel på visionerna?

Helhetssyn – ett vackert inslaget paket utan innehåll

Jan Bärmark

Svårigheten med att hävda att man innehar en helhetssyn påminner om dilemmat med de sex blinda männen och en elefant. Begreppets mångtydighet och brist på konkret innehåll gör att det inte kan vara underlag för handling, konstaterar i nedanstående kommentar Jan Bärmark, docent i vetenskapsteori vid Göteborgs universitet.

REFERENSER

- Allander E: Helhetssynen som arbetsmetod. Hinder eller utvecklingsmöjlighet? Bilaga 14 i Samhällsmedicinska moment m m i läkarutbildningen. Stockholm: Universitets- och högskoleämvetet. UHÄ-rapport 1978: 23.
- Allander E: Förståelse och naturvetenskap karakteriserar helhetssynen. Läkartidningen, 77, 1980: 2072.
- Janson U: En koordinationsmodell för utveckling av service till barnfamiljer. Socialmedicinsk tidskrift, 65, 1988 (1).
- Lagerberg D: Helhetssyn och samarbete – oförenliga begrepp? Läkartidningen, 76, 1979: 2517–2518.
- Lagerberg D: Målanalys. Pediatriska institutionen, Uppsala universitet. Projektrapport 2. 1985-06-18.
- Lagerberg D: Vad ansåg personalen? Mål, förverkligande, hinder och yrkesroll. Pediatriska institutionen, Uppsala universitet. Projektrapport 9. Juli 1986.
- Lagerberg D, Janson U: Måluppfyllelse och kärnkompetens. Socialmedicinsk tidskrift, 64, 1987(1): 5–13.
- Pettersson U: Socialtjänsten i praktiken – från mål till verklighet. SkeabFörlag 1986.
- Placht R: Observation av samarbete. Tierpsprojektet, Socialmedicinska institutionen, Uppsala. 1980-04-16.
- SOU (Statens Offentliga Utredningar) 1974: 39: Socialvården. Mål och medel. Principbetänkande av socialutredningen.

Dagmar Lagerberg konstaterar i sin artikel att det finns en konflikt mellan visionen om en "helhetssyn" och det hon kallar för "kärnkompetens". Hon säger också att hon inte vill närmare fördjupa sig i den mångtydighet som finns i uttrycket "helhetssyn". Jag tänker därför ta tillfället i akt för att reflektera något över vad helhetssyn kan betyda.

"Helhetssyn" är ett starkt ideologiskt laddat begrepp. Det innebär att man skall se helheten och inte bara delarna. Problemet är emellertid att vad

Detsamma gäller en total syn på behov. Om man med totalsyn menar en allmänt omfattad syn på vad som är barnens behov finner vi att det finns många kandidater om att erbjuda en sådan syn.

Vi får en rad "helhetssyner" och vi kommer att "välja" den helhetssyn som mest motsvarar det vi redan är förtroagna med. Att "helhetssyn" varken efterfrågas eller utgör basen för en praxis är inte konstigt. Ordet ger helt enkelt ingen vägledning. Det är som ett vackert inslaget paket utan innehåll.